

ข้อเสนอแนะสำหรับ
ทิศทางอย่างให้มีของ
**มหาวิทยาลัย
บูรพาศาสตร์**

สุลักษณ์ คิวธักษ์

เห็นจะเป็นที่ยอมรับกันได้ว่ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้มีส่วนร่วมกับสังคมไทยทางด้านการเมือง ยิ่งกว่าสถาบันอุดมศึกษาอื่นใดที่ในประเทศไทยนี้ ทั้งนี้ย่อมสมกับเจตนาของผู้ประสานการ และสมกับสร้อยชื่อมหาวิทยาลัย ซึ่งถึงแม้จะถูกตัดออกไปแล้ว นักศึกษาที่ยังมีกิจกรรมนำหน้าอยู่ โดยเฉพาะกิจกรรมด้านปลูกคนโนนธรรมดำเนินกิจให้ผู้ที่อยู่ในแวดวงการศึกษาออก ไปสัมผัสและรับใช้ประชาชนยิ่งขึ้น แม้ครูอาจารย์ก็มีแนวโน้มไปในทางที่ตัวกับปัญหาทางด้านความยุติธรรมในสังคมมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ทั้งนี้นับว่าเป็นนิมิตดีทั้ง ๆ ที่เมื่อกำหนดผู้ประสานการต้องเลือกการเมืองออก จากประเทศไปนั้น ได้มีความพยายามกันอย่างมาก จากรัฐบาลทุกฝ่าย ที่จะให้ธรรมศาสตร์เป็นเพียงโรงเรียนผลิตข้าราชการพลเรือน หรือผู้ที่จะสify ยอมต่อชนชั้นปักษ์ (ไม่ว่าเขานั้น ๆ จะปักษ์โดยชอบธรรมหรือไม่เพียงใดก็ตาม) ดังเช่นที่เป็นไปในมหาวิทยาลัย วิทยาลัย และโรงเรียนอื่น ๆ ทั่วพระราชนครินทร์

การที่มหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่ประชาชนส่วนใหญ่ยกย่อง โดยถูกเอารัดเอาเปรียบทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมนั้น คณาจารย์และนักศึกษา ควร มีบทบาททางการเมืองอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แต่บทบาททางการเมืองควรเป็นอย่างไร ควรมีขอบเขตแค่ไหน และสถาบันการศึกษาควรดำเนินสถานะอันอิสระ จากราชการและชนชั้นปักษ์ของเพียงใด โดยเฉพาะขณะที่เผด็จการปักษ์บ้านเมืองโดยรูปแบบของประชาธิปไตย จำต้องพิจารณาภัยให้ถ้วนถี่ และแสดงสถานภาพ ของมหาวิทยาลัยออกมาอย่างมีจุดยืนที่เปิดเผยและเด่นชัด แต่ความข้อนี้ ดูจะขาดกันเอามาก ๆ

งานหลักของมหาวิทยาลัยไม่ควรเป็นไปเพื่อ การสอน ยิ่งเสี่ยงสอนให้นักศึกษาเป็นอภิสิทธิ์ชนด้วยแล้ว ควรเลี่ยงหรือเลิกอาสาย จะไปนำรูปแบบอย่างอุดมศึกษา บริดจ์มาใช้นั้น หากสมควรไม่ ยิ่งการสั่งสอนอบรม

ด้วยแล้ว ควรเป็นงานหลักของการศึกษาขั้นปฐมและมัธยม โดยที่ขึ้นอุดมศึกษา การเรียนควรเป็นหลัก โดยมีการสอนเป็นงานรอง (จะเน้นมหาวิทยาลัย ควรเรียกกันอย่างไทย ๆ ว่า โรงเรียน ส่วนที่โรงเรียนในขณะนี้ ควรใช้คำว่า โรงสอน จะเหมาะสมกว่า) เมื่อมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองตั้งขึ้นใหม่ ๆ ก็สนับสนุนแนวคิดข้อนี้อย่างชัดเจน กล่าวคือจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 7094 คน มีมาสู่สถาบันการศึกษาเพื่อฟังคำบรรยายของครูอาจารย์เพียงไม่เท่าไร ความข้อนี้ แม้มหาวิทยาลัยในต่างประเทศที่ทำหน้าที่เป็นโรงเรียน ก็เป็นเช่นนี้ จำเพาะคนที่เรียนรู้กับตนเอง ไม่ได้ อ่านตำราไม่เข้าใจหรือเกี่ยจกร้าน จึงจำต้องพึ่งครุอาจารย์ ให้ช่วยแนะนำพร่าว่าสอนให้ เพราะคำพังผืดที่ได้รับการสอนมาแต่ปฐมวัย จนมีแนวโน้มในการที่ไฟใจจะร่าเรียนด้วยตนเองได้แล้วต่างหาก จึงควรศึกษาขั้นอุดมต่อไป

อนึ่ง พึงสังเกตคำว่า “นักศึกษา” ที่ใช้กับผู้ที่สมัครเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งต่างจากคำว่า “นิสิต” ที่ใช้กับผู้เข้าเรียนในอุป旁การผนวกทางวิทยาลัย โดยที่คำแรกหมายถึง เยาวชนคนหนุ่มสาวที่พึงตัวเองได้ เทียนเสนบุคคลในทางพระพุทธศาสนาที่ต้องการแสวงหาสักจะ ถึงจะพึ่งครุอาจารย์ก็เป็นส่วนน้อย หากต้องพึงตัวเองเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่คำหลังหมายถึง ผู้ที่ต้องอยู่ในกำกับของอาจารย์ ดังกรณีพระบวชใหม่ที่ต้องไปขอ尼สัยจากพระอุ�塞อาจารย์ ต่อน้ำชา ครบ 5 พรรษาเป็นนิสัยมุตตคະແລ້ວ จึงพื้นความเป็นนิสิต ดังนี้

เป็นที่น่าเสียใจว่า คณาจารย์บัณฑิตมหาวิทยาลัย เป็นจำนวนไม่น้อย ทำตนเป็น “ผู้สอน” ดังหนึ่งประกอบกิจกรรมในชั้นประถมและมัธยมศึกษาจะนั่น แม้กระนั้นก็ยังมีไม่สอนอย่างใจกว้างเสียด้วย ซึ่งถึงในชั้นต้นและชั้นกลางแห่งการศึกษา ก็ควรสอนโดยฝึกให้นักศึกษา รู้จักถาม รู้จักเดียง รู้จักคิดແย়েং รู้จักแสวงหาเหตุผล อันแตกต่างไปจากที่ครุนำม่าแสดงนี้เท่านั้น คือรากฐาน

ของการศึกษาที่แท้ อันเป็นหนทางของศิลปศาสตร์ (liberal arts) และความคิดดังกล่าว ไม่ได้เป็นของฝรั่งเท่านั้น แม้ของเรามี ก็มีพระพุทธพจน์รับรองไว้ว่า “ครู ผู้ที่ควรยกย่อง...ต้องเป็นผู้ที่อุดหนุนต่อการสอน พุดเล็กซึ้ง และไม่ซักชวนในทางด้าน เสียงหาย” คำว่าอุดหนุน ในที่นี้ รวมถึงใจกว้าง ให้ศิษย์เย้ยได้ด้วย ดังจะเห็นได้ว่าในสมัยพุทธกาล มีการโต้แย้งกันเสมอ เมื่อกับพระพุทธองค์

ตรงนี้ ขอยกพระพุทธพจน์ ที่พระราชาวรุนนี (ปัญจติ) เปเปลและอธินายว่าด้วยคุณสมบัติของอาจารย์ มาลงไว้ให้เห็นตรง ๆ เลยว่า ครูหรือกัลยาณมิตร “พึงประกอบด้วยคุณสมบัติ 7 ประการคือ น่ารัก ให้เกิดความรู้สึกสนิทสนมสนายใจ อย่างเข้าไปหา (ปิโย) น่าเคารพ (ครู) น่าเจริญใจ เป็นคนฝึกหัดขัดเกลาฟืนฟูตันอยู่เสมอ ทำให้นักถึงพุดถึงได้ด้วยความภูมิใจ (ภานีโย) รู้จักพูด สอนหรือเป็นที่ปรึกษาได้ดี (วัตตา) ทนต่อถ้อยคำ รับฟังผู้อื่นได้ ยอมให้พิพากษ์วิจารณ์ (วงศ์โนม) ชี้แจงและลงเรื่องที่ยากเล็กซึ้ง ให้และนำให้รู้เรื่องที่เล็กซึ้งยิ่งขึ้นไป (คัมภีรัญจะ กลัังกัตตา) ไม่ซักนำไปในเรื่องเสียหายหรือเหลวไหล ไว้สาระ (โน จัญชาน นิโยชเย)”

ภายหลังการศึกษาเงียบลงแล้วต่างหาก ที่พระทำตัวเป็นเพดีจาริ่งไป ครุทั้งหลายก็เลยได้อ่าย่างแห่งความเป็นเพดีจาริ่งมาใช้ในชั้นเรียนถึงตนตีด่าว่าศิษย์กันโดยปราศจากคุณธรรม ข้ออื่น ๆ อันอ่อนโยน ไว้ในพุทธภาษิตดังกล่าว แล้วมิหนำซ้ำยังยัดเยียดให้ศิษย์ไว้ครูให้คลานเข้ามาร้านกราน ดังตนเป็นสมณะหรือขัตติยะฉะนั้น ทั้ง ๆ ที่ครูดูจะเลวร้ายไปกว่าพระในแบบทุกทาง เพราะอ่ายางน้อยพระก็เป็นแบบอย่างในทางที่ไม่น่าไปสู่ทางด้านเสียงหาย โดยที่ครูมาราโวสนั้น ยกที่จะดำรงคุณธรรมข้อนี้ไว้ได้ ยิ่งมาทำตนเป็นตัวแทนของรัฐ หรืออาณาจักร ในขณะที่พระเป็นตัวแทนของธรรมหรือศาสนาจักรด้วยแล้ว ยิ่งต่างกันอย่างน่าใจหาย

ก็ถ้างานสอนไม่ใช้งานหลักของคณาจารย์ในมหา-

วิทยาลัยแล้ว อะไรเล่าคืองานหลักของเขา คำตอบคืองานหลักของอาจารย์มหาวิทยาลัยได้แก่ ผลิตความคิดทางวิชาการอุดมให้เป็นความอ่านให้ได้ นี้เป็นคุณสมบัติขั้นต้นของอาจารย์ขั้นอุดมศึกษา ซึ่งต่างจากผู้ที่มีอาชีพอยู่ในขั้นมัชยมหรือประถมศึกษา ครูอาจารย์นั้น ๆ จะทำกิจนี้ด้วยก็ได้ แต่ไม่ถือว่าเป็นงานหลัก เพราะเยาวชนชั้นต้นและชั้นกลางควรได้รับการสั่งสอนอบรมให้มีพื้นทางวิชาหลัก ๆ ไว้ก่อน เพื่อความอุปกรณ์ทางสติปัญญาในขั้นสูงต่อไป งานหลักของครูอาจารย์ขั้นมัชยมและปฐมคือการสอน แต่สำหรับครูอาจารย์ขั้นมหาวิทยาลัยแล้ว การสอนเป็นงานรอง อิงจำขี้ปาก

คนอื่นเขามาสอน ลอกความคิดมาทำว่าให้ฟัง โดยถ่ายทอดออกไปด้วยสื่อสารที่ทันสมัยอย่างไร ๆ ก็ไม่ชี้อ่วงทำงานหลักตามวิชาชีพของตน ที่น่าเสียกีดกันอาจารย์เป็นอันมาก อย่างเก่งทำได้เพียงแค่นี้เท่านั้นเอง

ถ้าคุณประวัติธรรมศาสตร์สมัยแรกแล้ว ก็จะเห็นได้ว่ามีอาจารย์ประจำเพียง 4 นาย มีหน้าที่ผลิตตำราเรียนเป็นสำคัญ และคนไหนมีหน่วยก้านทางด้านที่สามารถพัฒนาสติปัญญาให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ก็ได้รับการสนับสนุนให้ไปศึกษาต่ออย่างต่างประเทศ จนถึงขั้นคุณภูบูล-พัชิต ทั้งนี้ เพราะคำรามีอยู่ในรากฐานของการเรียน ใครไฟรู้อ่านหนังสือเอาเอง แล้วรู้จักคิดพิจารณาอย่างถี่ถ้วน ยอมเรียนรู้ได้มากขึ้น อย่างกว้างไกลลอกออกไป

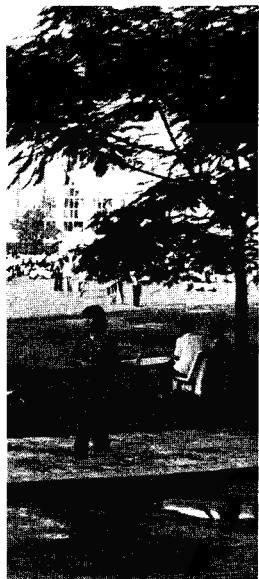
นอกจาก 4 นายที่กล่าวว่า ล้วนเป็นอาจารย์พิเศษ ที่ถือกันในสมัยนั้นว่าเชี่ยวชาญในสาขาวิชาของท่าน หรือศึกษาด้านคว้าในแขนงวิชาของท่านอยู่เสมอ ท่านมาแสดงบรรยายให้ความรู้และเสนอแนะในวงกว้าง หรือให้กับเมืองในการเรียน ในการคิด ยิ่งกว่าจะน้ำจืดจืดไป พร้อมเป็น ดังพวกรักที่ไม่นั่นใจในตัวเอง หรือไม่นั่นคงในวิชาการของตน ชอบกระทำกัน อาจารย์พิเศษเหล่านี้ หลายท่านมีชื่อเสียงเกียรติคุณในระดับนานาชาติ มีผลงานในวารสารทางวิชาการภาษาต่าง ๆ และมีหนังสือทางวิชาการที่ท่านผลิตออกมานับยังเป็นที่รับรองกันต่อกันแม่ในบัดนี้ ผิดกับการเขียน “วิทยานิพนธ์” เพื่อเป็น พศ. รศ. หรือ ศจ. กันในหลายสถาบัน หรือต่อมาได้เด่นที่ให้รางวัลกัน เพราะเห็นแก่หน้า ยิ่งกว่าพิจารณา กันอย่างลึกซึ้งทางวิชาการ ซึ่งอาจจะเป็นสมัยนิยมอยู่ในบัดนี้หากไม่กีการผลิตตำราออกแบบนักศึกษาอย่างหาความประณีตหรือลึกซึ้งทางวิชาการไม่ได้ โดยเฉพาะกิจวัตรที่มีคนเรียนเป็นพัน ๆ โดยที่คนสอนก็คือนักเขียน และเป็นคนออกแบบสอบ ตรวจข้อสอบ แล้วเสร็จ สำเร็จอยู่ในตัวคน ๆ เดียว นี้ถือได้ว่าเป็นการล่วงสั่งว่าสักกันเองในทางวิชาการ (incest) อย่างที่จะให้อภัยอะไรกันไม่ได้เลย

บังการค้นคว้าวิจัยเพื่อหาทุนจากต่างประเทศ เพื่อเอาใจบรรณาธิการเงินทุนข้ามชาติ และเพื่อประโยชน์สุขของอภิมหาอำนาจ หรือชนชั้นปักษ์ของ ที่จะได้อาเปรีย รายภูรโดยเฉพาะกิจกรรมและกิจกรรมได้ย่างยิ่งขึ้น ด้วยแล้ว ถือได้ว่าเป็นอนันตทริยกรรมในทางวิชาการอาเลยด้วยซ้ำ หาไม่ก็ต้องถือว่าแลว้ายพอ ๆ กับพวกที่ใช้มหาวิทยาลัยเป็นบันไดได้เต้าไปเจาดีด้วยการประจบประแจงนักการเมือง นักการทหาร โดยอ้างว่าเพื่อรับใช้รัฐและรายภูร

ถ้าพูดกันอย่างไม่เกรงใจแล้ว ก็เห็นจะต้องยอมรับกันว่า งานค้นคว้าวิจัยเพื่อให้ได้ความคิดความอ่านในสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างพิสดาร เพื่อประโยชน์แก่รายภูรในวงกว้าง หรือเพื่อผู้เชี่ยวชาญในวงแคบซึ่งว่าด้วยศาสตร์อันบริสุทธิ์ที่ลึกซึ้งนั้น ครูอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของเรายังทำกันน้อยนัก ทั้ง ๆ ที่ควรเป็นงานหลักของนักวิชาการในมหาวิทยาลัยเลยทีเดียว

การหาเหตุผลมาอธิบายความข้อนี้ ไม่เป็นของยาก เพราะคณาจารย์ขึ้นมหาวิทยาลัยของเราร่วมใหญ่ไม่มีคุณสมบัติพอที่จะดำรงวิชาชีพด้านนี้ได้ ทั้งนี้เพราะเราอาจมหาวิทยาลัยไปผูกไว้กับระบบราชการ ซึ่งต้องการบุคคลประเภทชั้น 2 ชั้น 3 ยิ่งกว่าประเภทชั้น 1 ยิ่ง

ระบบราชการ runway จ่องแจ่งคลอนแคลนลงเพียงใด
มหาวิทยาลัยก็ยอมพลอยทรุดโกร姆ตามไปเพียงนั้น จึง
แทนที่จะเป็นตัวนำในการจริยธรรมและวิชาการ กลับ
กลายเป็นตัวตามไป ยังการเลือกคนชั้น 1 เรายังไม่มี
มาตรการเอาเลย หากใช้น้ำมาตรฐานทางการศึกษา ซึ่ง
เราก็มักหลบดำเนชื่อปริญญาบัตรกันเป็นพื้น อีกปริญญา
เมื่องนอกด้วยเดียว ก็ยิ่งครับชาได้มากและง่ายยิ่งขึ้น จน
ตีคุณค่าของคนกันตามระดับปริญญา ตรี โท เอก ซึ่ง
เป็นการผิดโดยแท้

เรื่องการแสวงหาหัวกะทิขึ้นมาเป็นอาจารย์มหา-
วิทยาลัยนั้น มีนักบริหารการศึกษากันสำคัญคนหนึ่ง
ของอังกฤษ กล่าวไว้อย่างน่าฟัง ตั้งจะของยกคำของเขามาให้ได้อ่านกันต่อไปนี้

การแต่งตั้งอาจารย์นั้น สำคัญเหนืออื่นใดหมวด
ถ้าพวกผู้รู้จะคงความคุ้มกิจการภายในมหาวิทยาลัยไว้ได้
ต่อไป แม้ว่าโดยทั่วไปแล้ว ท่านพากนี้มักจะสนใจอยู่
แต่กับศพที่แสดงทางวิชาการ ห้าไม่ก็ไปให้ความสำคัญ
กับหลักสูตร กับผลได้ในทางลงทุน กับการวางแผนโดย
ส่วนเฉลี่ย และกับจำนวนนักเรียน ฯลฯ ทำอย่างไรจึง
จะหาได้คนที่เหมาะสม มาเป็นเส้นเลือดของชีวิตมหาวิทยา-
ลัย โดยที่คนดังกล่าวจักต้องปราภูออกมาร่ายเด่นชัด

ว่าเป็นคนพิเศษ เป็นผู้รู้ที่มีผลงานเป็นกรุที่เอาใจใส่และยั่งยืนยิ่ง เป็นคนที่คิดได้ลึกซึ้งในทางวิชาการและคิดฝันเป็นด้วย ประกอบเป็นคนใจกว้างและเป็นคนใจสูงพร้อม ๆ กันในตัว แล้วเราจะเห็นน้ำหนึ่ง เช่นนี้ได้ที่ไหน

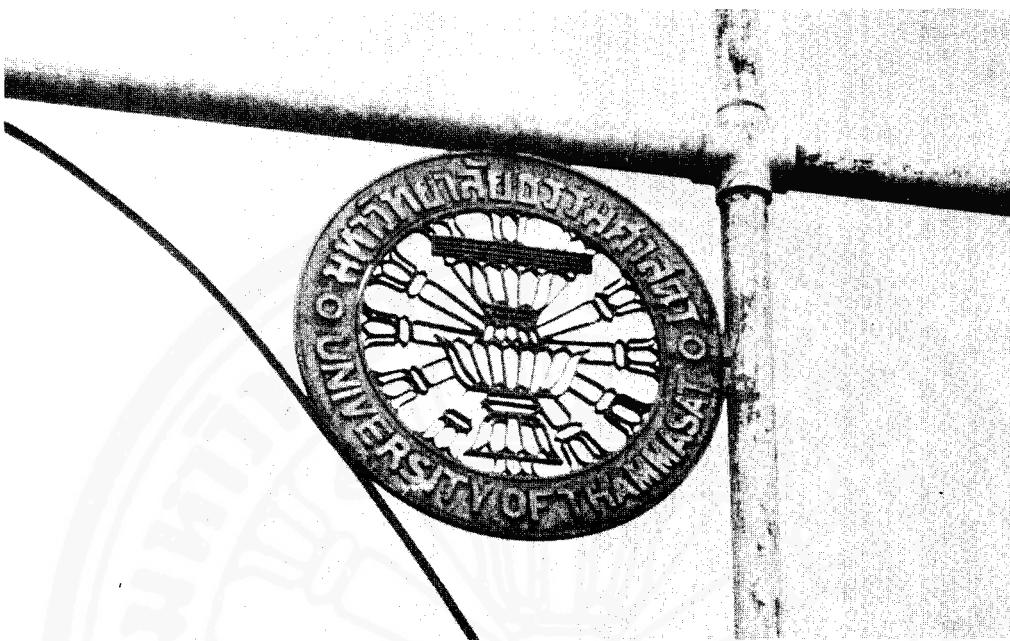
เวลาจะต้องเลือก ดูหลักการจะจากหายไป มนนีคิดได้ลึกซึ้งไม่ช้าแบบใคร ก็จริงแหล่ แต่ว่าความคิดของเขามีพื้นหลังหรือ มนนีเต็มไปด้วยชีวิตชีวา แต่ว่าออกจะหมายความไปหน่อยละกระมัง เวลาเข้าพูด มีคนชอบฟังมากใช้ใหม่ แต่รู้ได้อย่างไรว่า อ้ายมนนีจะไม่ตั้งตัวเป็นผู้นำฝ่ายค้านขึ้นมา คน ๆ นี้เป็นคนเอาใจยาก เห็นที่เพื่อนอาจารย์จะรับเข้าไว้ไม่ได้ ผลก็คือเลือกคนที่ไม่มีพิษมีภัยก็เลยได้แต่พวกหางกะทิเป็นอาจารย์

Appointments matter more than anything else-more than syllabuses, cost effectiveness plot ratios, student load, and all the other terms of art which scholars if they are to continue to run their affairs have to concern themselves with. The right man-outstanding and productive scholars, devoted and stimulating teachers, men of originality and imagination, open hearted and magnanimous-are the life blood of a university. But where are the paragons to be found.

At the moment of choice' the scrupulous quaver. Original, yes-but is he sound. Full of vitality, but a trifle too vulgar? Draws an audience, does he? are we sure he is not a chalaten? A difficult man-hardly likely to be acceptable to our colleagues? And so the inoffensive and second-rate slip in.

ปัญญานุรุ่นใหม่ตั้งหน้าตั้งตาศึกษาวิทยาศาสตร์และประชาริปไตยจากตะวันตก แต่ไม่มีใครเลย แม้จะมีความรู้ดีเพียงใดก็ตามที่จะสามารถปฏิรูปจิตใจคนต่อ

ระบบจัดการระดับนิยมได้ดังพากนักประชญ์รุ่นเก่าในตอนปลายศตวรรษที่สิบเก้า เราเรียนรู้ในสิ่งซึ่งนักประชญ์สำนักของจีขาด อันได้แก่ฟิลิกส์ พีชคณิต ชีววิทยา การเมืองระบบมีการเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญ สาธารณรัฐ และเมื่อเปรียบเทียบด้วยเราภักด้านผู้รู้ตามแบบเก่าแก่ดังเดิมแล้ว เรายังแผลเห็นได้ว่า ท่านเหล่านั้นก็มีบางสิ่งบางอย่างที่พากเราขาด

เทียบตามส่วนแล้ว ความรู้ของท่านเหล่านั้นจำกัดแต่ท่านเป็นนุழຍ์ ท่านเป็นต้นไฟ ซึ่งสูงส่ง เป็นต้นสน ซึ่งคงทนต่อลมฟ้าอากาศอันรุนแรงในถิ่นเมืองนั้น ในส่วนเราร่องนั้นเราเป็นเพียงที่เก็บความรู้ เราเป็นอ้อที่ลู้ตามลมอันแ芳เวนา ไม่มั่นคงในยามวิกฤติ ท่านเหล่านั้นมีความเชื่อมั่นทางจริยธรรมอย่างลึกซึ้ง ท่านผู้รู้ที่มีหลักการอันมั่นคงและที่ประพฤติปฏิบัติตาม แม้ว่าหลักการดังกล่าวจะคงทนต่อการพิสูจน์เพียงใดหรือไม่ แต่ท่านก็มิได้สนใจในหลักการนั้น ๆ เลย และก็ไม่ยอมทำอะไรมิใช้ด้วยความเชื่อมั่นของตน จริยศึกษาเป็นพื้นฐานทางการศึกษาของท่านพากนี้

การฝึกฝนอบรมของพากเราเร้นนั้นแตกต่างออกไป

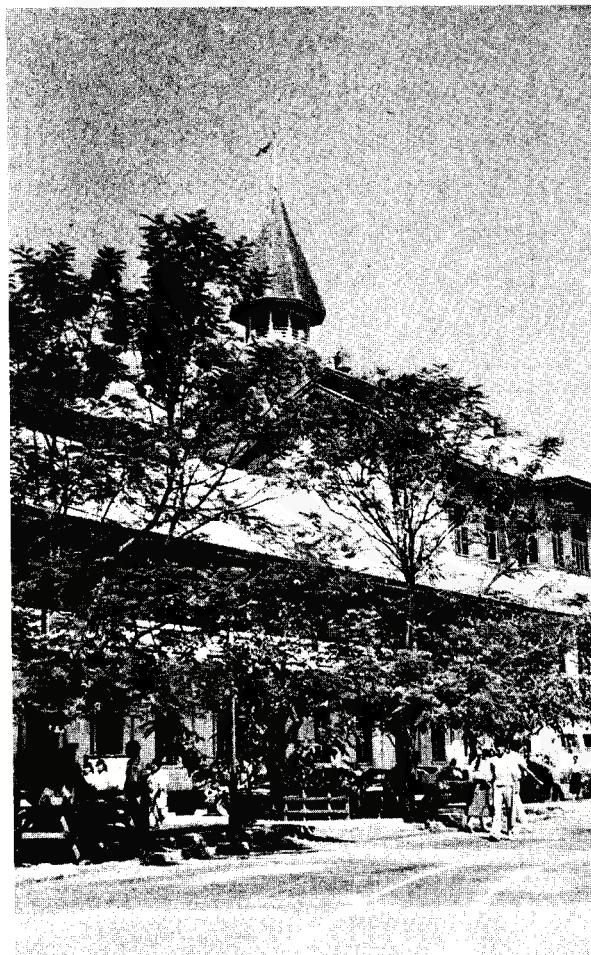
ในโรงเรียนมัธยมและในมหาวิทยาลัย เราสนใจเป็นพิเศษกับเคมี ตรีโภณมิตร และภูมิศาสตร์ ครั้นถึงช่วงไม่กี่เดือน เราลองอ่านวนวนิยายกันบ้าง ห้ามไม่กีเด่นเกิน การอบรมทางทะเล ท่านผู้รู้เหล่านั้นไม่รู้เลยว่าในกิจกรรมศาสตร์คืออะไร ในขณะที่เราเองก็ไม่รู้ว่าคนที่มีคุณค่าเป็นอย่างไร

New generations of intellectuals set themselves the task of studying the science and democracy of the West. But none of them, as knowledgeable as they may have been, could have led the country in an uprising like the one the great scholars led at the end of the nineteenth century. We learned what the Confucian scholars lacked : physics, algebra, biology, electoral politics, republican constitutions. But when we compared ourselves with the traditional scholars, whom we still saw on a regular basis, we definitely felt they had something we lacked.

Their knowledge was relatively limited, but they were "men", they were the "bamboo trees"

which remained tall, "pines" that with stood the adversities of winter. As for our seives, we were mere "deposits of knowledge, reeds that bent under the slightest breeze, unreliable in times of difficulty. With their deeply-rooted moral convictions, the scholars had principles to which they adhered. The validity of these principles could be debated, but their existence was certain, since these men never acted against their convictions. Ethics was the very basis of their education.

Our own training was different. In high school and at the university, we paid special attention

to chemistry, trigonometry and geography courses. When it was time for ethics, we secretly read novels or played naval battles. The scholars never knew what a scientist was, where as we never knew what a worthy man was.

ความข้อนี้ ทำให้ต้องกลับไปนิยถึงท่านผู้ด้วยมา-
วิทยาลัทธรมศาสตร์และการเมืองที่เมื่จะเอาอย่างฟรั่ง
นา แต่ก็หาได้ทิ้งคุณค่าของความเป็นมนุษย์ไม่ ดังคำว่า
ธรรมศาสตร์นั้นเองเป็นพยานอันสำคัญที่ประจักษ์อยู่

ครั้นมาถึงบัดนี้เล่า เรายุ่งในสถานะได ยิ่งเมื่อาม
พิจารณาดูที่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยและคณาจารย์ ก็จะเห็น
ได้ว่ามักเดิมไปด้วยบุคคลประเทกกลาง ๆ หรือทางกะทิ
เป็นอันมาก ย่อมยากที่ต่าจะมีเวลา หาเวลาหัวกะทิเข้า
ไปร่วมด้วยได ถึงแต่เห็นอยู่บ้าง ก็คงไม่ต้องการบุคคล
ดังกล่าว เพราะเป็นการท้าทายศักยภาพอันอ่อนเปลี่ย
ของคน มิหนำซ้ำมหาวิทยาลัยก็มิใช่สถาบันอันสูงส่ง
ในทางวิชาการ ในทางอันน่าจواสนใจหรือโภคทรัพย์
ย่อมไม่อาจเป็นแรงดึงดูดหัวกะทิเข้ามาสู่เวดวงอยู่
เองเป็นธรรมดा

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ มิได้มายความว่า มหา-
วิทยาลัยไม่มีคณชั้นหัวกะทิ มี เดิมมาก คงที่สมองเป็น
เลือกมี รวมทั้งที่มีคุณธรรมอันล้ำลึกด้วย ทั้งแก่และ
หนุ่ม (สาว) แต่ระบบราชการทำลายคนเหล่านี้ ให้กลาย
สภาพไปเป็นทางภัยทุกวัน เพราะถ้าสามารถมา
และเข้ากับผู้หลักผู้ใหญ่ได้ เรียกว่าใช้คล่อง ก็ใช้กันจน
แทนตายความมือ แม้ผู้ที่ผู้ใหญ่รังเกียจ ก็รอดด้วย แต่ไม่
ต้องรับการเด้านงานบริหารเท่านั้น หากมักต้องรับมือ
กับงานรายภูมิอีกมิใช่น้อย ไหนนักศึกษาจะงานและ
หน่วยงานอื่นๆ ขอให้ช่วย แฉ่งการประชุมยังต่างประ-
เทศอีกเล่า ทั้งนี้โดยที่บุคคลเหล่านี้ไม่ลงไหลด้ไปลื้น
กับลากษณะหรือเสียง แม้กระนั้น เพียงภายในเวลาไม่กี่ปี
คุณภาพทางวิชาการ ก็ด้อยลง สถาบันญญาและแรงกระตุ้น

ภายในที่ต้องการความเป็นเลิศในทางวิชาการ และจะไปยังวิชาการมาเผยแพร่แก่สังคมกว้าง เพื่อให้มีการตีนตัวทางธรรมศาสตร์และการเมือง ก็ย่อมอ่อนเปลี่ยลงตามลำดับ

ด้วยเหตุฉะนี้หรือไม่ใช่ ที่คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทยจึงแทนไม่มีผลงานทางวิชาการที่ลึกซึ้งจนเป็นที่ยอมรับกันในนานาประเทศ หรือแม้กายในประเทศไทย เว้นไว้แต่จะยกยอกกันเองหรือให้รางวัลกันเอง ถ้าไม่โดยตรงจากคณะกรรมการในมหาวิทยาลัยก็โดยสมาคมทางวิชาการที่พาก忖เข้าไปกุนมังเหียนกันอยู่ หาไม่ก็โดยหน่วยงานของรัฐที่จะอุดหนุนพรรคพวกเพื่อนฝูง ไม่ต้องดูอื่นไกลดอก แม้ปริญญาบัตรดุษฎี-บัณฑิตกิติมศักดินั้นเอง เนื่องจากรายร้อยของผู้ที่ได้รับ ก็เห็นได้ชัดแล้วว่าของพระราชทานแก่นักการเมือง นักการค้า และคนมีหน้ามีตาต่าง ๆ ในทางสังคม ยิ่งกว่าแก่นักวิชาการซึ่งหัวกะทิ หรือผู้ที่เป็นเลิศในสังคม หากขัดกับชนชั้นปักธง ดังจะเห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ของยังไงไม่เกยกล้าพอที่จะขอพระราชทานปริญญาบัตรดุษฎีบัณฑิตกิติมศักดิ์ แด่ผู้ที่ตั้งมหาวิทยาลัยแห่งนั้นาเองด้วยซ้ำ

เมื่อสภาพการเป็นเช่นนี้ เราจะแก้ไขได้อย่างไร ข้าพเจ้าขอเสนอว่า

(1) ควรจัดปาฐกถาทางวิชาการประจำปี ทุกปี เพื่อเป็นที่ระลึกถึงท่านผู้ประศาสน์การ เป็นการขอให้สิ่งที่คงไว้ในปาฐกถาของท่าน โดยที่มหาวิทยาลัยได้ละเลยท่านมาในทางวิชาการและเป็นการยกย่องเชิดชูท่านด้วยกตเวทิธรรม โดยเริ่มแต่ปีที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ตั้งมานั้นจนครบครึ่งศตวรรษ อันเป็นเวลาที่ใกล้กับวันธรรมกรรมาของท่านครับปีก่อนจะพอดี ถ้าจะให้ภาษาอังกฤษ ควรเรียกปาฐกถาเป็น Annual Pridi Banomyong Memorial Lecture

(2) ปาฐกถาani ต้องเป็นผลงานที่เป็นเลิศในทาง

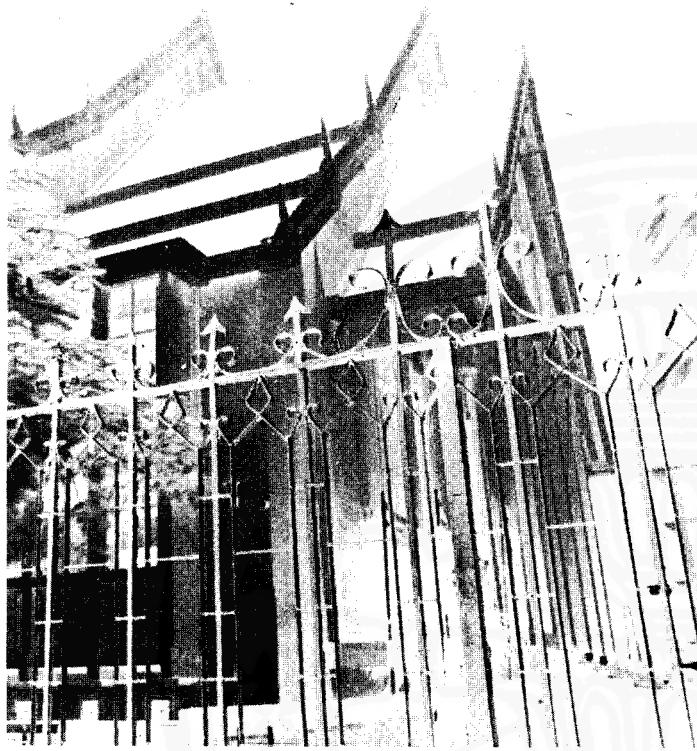

วิชาการ ในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่รวมอยู่ในเวดวงแห่งธรรมศาสตร์ (moral science) และการเมือง (politics) ซึ่งรวมถึงนิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การทูต การเมืองระหว่างประเทศ การศึกษาว่าด้วยสันติภาพ เสรีภาพและความกินเจอยู่ด้วยกัน

(3) ความมีคุณค่าของกรรมการสรรหาปาฐกจังกล่า โดยที่กรรมการคุณนี้ควรประกอบไปด้วยบุคคลชั้นหัวกะทิ ที่มีผลงานทางด้านวิชาการอันเป็นที่ยอมรับกัน จะเป็นอาจารย์ธรรมศาสตร์ก็ได้ ศิษย์เก่าธรรมศาสตร์ก็ได้ หรือคนอื่น ๆ ก็ได้ สัก 5 - 10 คนก็พอ โดยขอให้สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นเจ้าของเรื่อง โดยร่วมกับบัณฑิตยสถานปรีดี พนมยงค์ (ซึ่งมุ่งเน้นปรีดี พนมยงค์จัดตั้งขึ้น) ด้วยก็ได้

(4) จำต้องมีเงินก้อนใหญ่ ให้ปาฐกมีเวลาพักรานประจำได้ 6 เดือน - 1 ปี เพื่อเตรียมงานทางวิชาการนี้โดยเฉพาะ โดยขอคำแนะนำแสดงเพียงตอนเดียว ในวันที่

27 มิถุนายน ก็ได้ หรือจะแสดงเป็นตอนๆ แต่วันที่ 2 พฤษภาคม (วันมรณกรรมครบปีของท่านผู้ประศาสน์
การ) หรือวันที่ 11 พฤษภาคม (วันอายุครบ 7 รอบ
นักขัตตรของท่าน) เป็นระยะเวลาหนึ่งวันที่ 27 มิถุนายน ก็ได้
โดยข้อเขียนทั้งหมดย่อมได้รับการตีพิมพ์

(5) ເງິນຖຸນດັກຄ່າວ ຄວມມືຂະພູດໍານີນງານທາມ ດ້ວຍຄວາມຮ່ວມມືອຈາກມຸນົນທີ ປຣີ ພນມຍົງກໍ ກອງຖຸນພູປະສານໍກາຮ່າມາຄົມຄີຍໍເກ່າຮຽນຄາສຕ່ຣໍ ຈລ. 1 ຮວມທັງບປະມານແຜ່ນດິນ ໂດຍທີ່ກວດເປັນເງິນກ້ອນໄຫຍ່ໃຫ້ດອກຄຸລເພື່ອການນີ້ໂດຍເຈັບ

(6) ปีแรกนี้ คงยังหาเงินไม่ได้กันกาก และคงสร้างหานักวิชาการชั้นหัวกะทิได้ไม่กันท่วงที ก็ควรทำดู เป็นเมืองพึงพระไปพลางก่อน กล่าวคือควรอาณาพระ-ราชธรรมนี้ (ปัญจุตโ) แสดงธรรมกถาในโอกาสแรกเป็นประ-เดิม ว่าด้วยธรรมศาสตร์และการเมืองอันควรนำมาประ-ยูกตใช้ในมหาวิทยาลัยหรือสังคมไทย โดยที่พระคุณเจ้า

รูปนี้ เป็นที่ยอมรับกันในแบบทุกวิถีทางว่า มีความคิดอ่าน
ลึกซึ้ง ไม่ว่าพะภายในประเทศ เมืองในต่างประเทศ สถาบัน
การศึกษาชั้นสูง ก็ยกย่องสรรเสริญท่านกันมิใช่น้อย
แต่ควราระนาค่าท่านแต่เดิม ๆ เพราสุขภาพท่านแองก์ไม่
ดีนัก และท่านความเมื่เวลาตระเตรียมไม่ต่ำกว่า 3 - 6
เดือน

(7) สำหรับปีต่อๆไป ถ้ามีเงินเพียงพอ และคณะกรรมการจัดการไว้ด้วย ควรขยายวงในอันที่จะเลือกประธานออกໄປในหมู่ข้าราชการตามกระบวนการนี้ แต่ต้องมีการคัดเลือกโดยคณะกรรมการต่างประเทศ กระทรวงการคลัง กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงมหาดไทย ทั้งนี้ก็เพราะหัวใจที่มีอยู่ในแวดวงดังกล่าว หากถูกระยะนี้การทำลายลงยิ่งกว่าในมาวิทยาลัยเสียอีก หากบุคคลเหล่านี้ได้พักงาน (ด้วยความเห็นชอบของ ก.พ. และ/หรือเจ้าสังกัด) ได้กลับมาเข้าร่วมหนังสืออย่างจริงจัง มีเวลาคิด มีเวลาเขียนอย่างลึกซึ้ง จะเป็นประโยชน์ในการวิชาการยิ่งนัก ยิ่งคนนองกว้างการมาวิทยาลัยออกໄປ ผลิตผลในการวิชาการของเข้าจักโภงมาเป็นประโยชน์ เพื่อรับใช้เพื่อนมนุษย์ยิ่งกว่าเพื่อประโยชน์ของระบบราชการด้วย ทั้งนี้ก็เกณฑ์การเลือกตั้นบุคคล ไม่ควรขัดแย้งจำกัดทางด้านมั่นสมองเท่านั้น หากควรได้คนที่มีคุณธรรมประจำใจด้วยเสมอไป

(8) ในขั้นต่อไป ถ้าเป็นไปได้ ป้ำสูกควรรวมถึง
ชาวต่างประเทศด้วย โดยเฉพาะกิชชาวอาเซียนจากเนื้อชีวี
ไม่ควรจำกัดเพียงแค่อ่อนเชียง หากรวมถึงพม่า ลาว ญี่ปุ่น
เขมรด้วย ทั้งนี้ เพราะสันติภาพและมนุษยชาติไม่ควร
มีข้อบทเดียวเดียว โดยที่ทำผู้ปะรำศาสน์การก็มีความคิด
ทางด้านนี้อยู่ด้วย ออกระบันนำหน้าไครๆ ในภูมิภาคแอบ
นี้ และคิดในการสันติภาพและในการสมานใจตรี
ในขณะที่เพื่อนร่วมรุ่นที่ปกครองบ้านเมืองด้วยกันคิด
ไปทางสังคมและ การโฆษณาชวนเชื่อ ยิ่งกว่าการแสร้งหา
สักจัง

(9) ถ้าทำได้ถึงขั้นนี้ Pridi Banomyong Memorial Lecture จะมีคุณค่าที่สุดยิ่งกว่าร่วมวัฒนธรรมภาษาไทย เพราะไม่ได้ให้เงินรางวัลเท่านั้น หากเป็นการหาเงินก้อนให้ชั้นนำ ที่รับผิดชอบต่อส่วนรวมในภูมิภาคให้ได้มีเวลาเพื่อคิดและพิจารณาอย่างลึกซึ้ง เพื่อประโยชน์แก่มนุษยชาติ

(10) เข้าใจว่า ถ้าคิดได้ไกลถึงเพียงนี้ มหาวิทยาลัยสหประชาชาติ และมูลนิธิเพื่อการศึกษาชั้นนำในหลายประเทศ รวมทั้งสถาบันหลักต่าง ๆ ที่หวังความไปญูดย์ของมนุษยชาติคงจะให้การสนับสนุนโดยแท้

ถ้าเตรียมการไว้ให้เดินไปถึงขั้นนี้ได้ เมื่อนายปรีดี พนมยงค์มีอายุครบศศิบรรณในวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2543 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์คงมีบทบาทในฐานะผู้นำทางสติปัญญาและวิชาการในภูมิภาคเด่นนี้ คงที่ได้ทำมาแล้วในบทบาททางการเมืองนั้นเอง โดยที่เมื่อทนทายทั้งสองนี้สอดคล้องกัน ประชาติปั่ดัยที่แท้จริงย่อมเกิดขึ้นได้ ไม่แต่ภายในรั้วของสถาบันอุดมศึกษา หากจะแพร่ขยายออกไปยังทวยราษฎร์ด้วยโดยที่เผื่อจการไม่อาจแฟรงเร็นหรือบิดเบือนเจตนาณล์ในอันที่ประชาชนจะต้องเป็นใหญ่ได้อีกด้วยไป ยิ่งถึงสมัยที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เองมีอายุครบศศิบรรณใน พ.ศ. 2577 ด้วยแล้ว ไม่แต่ความเป็นเลิศในทางวิชาการจะแพร่ขยายออกไปทั่วทุกวงการในบ้านเมืองของเราเท่านั้น หากความคิดอยู่ดีจักมีแพร่ออกไปโดยทั่วถึง ซึ่งย่อมหมายถึงการลดช่องว่างทางอำนาจและทรัพย์ศักดิ์สิทธิ์โดยที่ตลอดภูมิภาคนี้ ก็จะมีเสรีภาพมากขึ้น และมีอิสรภาพมากขึ้น โดยอภิมหาอำนาจและบรรหัทเงินทุนเข้ามาชัดไม่อ่าา เอาอนาคตทหาร นักการค้า หรือนักการเมืองใช้เลือกเหลี่ยมภายในประเทศไทยนั้น ๆ เป็นเครื่องมือเข้าได้อีกด้วยไป

การจะเอาชนะอุปสรรคทางเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สำหรับมหาวิทยาลัยต้องเริ่มด้วยความเป็น

เอกในทางวิชาการ ซึ่งよいงามถึงการรับใช้ทวยราษฎร์โดยถือธรรมศาสตร์และการเมืองเป็นหลักเสมอไป ถ้าเราสามารถสร้างนักวิชาการที่วิเศษขึ้นได้โดยที่เขานั้น ๆ มีความเป็นมนุษย์ ที่สุจริตและยุติธรรมด้วยแล้วใช้รากแห่งความดี ความจริง และความงามออกนำไปในวงกว้าง ย่อมจะเป็นไปได้ มิใช่ว่าอีกฝ่ายจะร้ายแรงและใหญ่โตโอพารเพียงใด เพราะธรรมะย่อมชนะธรรม และสังฆจะย่อมชนะอาสัตย์ แต่ก็ว่าจะชนะได้ ต้องคิดให้ชัดเสียแต่ต้น และวางแผนกันอย่างเป็นระบบ ด้วยการดำเนินงานตามขั้นตอนอย่างระมัดระวังและอดทน ข้อเสนอดังกล่าววนี้ เป็นหนทางหนึ่งซึ่งจะนำไปสู่ชัยชนะอันนั้น หวังว่าคงจะได้รับการพิจารณาด้วยดีจากสาธุชน

จากจุดเด็ก ๆ ของพวกเฟื่องฟุ่นในอังกฤษ เมื่อราว ๆ ร้อยปีก่อน ได้ช่วยกันผลักดันให้เกิดความเป็นเลิศในทางวิชาการ เพื่อรับใช้ประชาชนที่ยากไร้ จนเกิดขบวนการสังคมนิยมขึ้นมาตั้ง “โรงเรียนเศรษฐศาสตร์และการเมือง” เป็นสื่ออย่างหนึ่ง ซึ่งปลูกปั้นในธรรมสำนึกรักในทางวิชาการ ผนวกกับการผลิตนิตยสาร ตำรา และหนังสืออื่น ๆ ออกมาน โดยปัญญาชนทำงานร่วมกับกรรมกรและกสิกร อย่างใกล้ชิด แม้พิรุณแรงงานจะถูกบิดเบือนไปอย่างไร และพระราษฎร์อังกฤษเองก็ยังไม่ได้ชัยชนะที่แท้ แต่จากนั้นนานน้อยที่มุ่งมั่นเหล่านี้ ความสามารถฝ่าฟันเอาชนะอุปสรรคมาได้ จนมีส่วนร่วมทำลายจักรวรรดิอังกฤษเสียได้ด้วยซ้ำ

บทเรียนที่ว่านี้ น่าที่เราจะสำเนียง ถ้าเราเชื่อว่า ฝรั่งไม่ดีวิเศษอะไรไปกว่าเรา และถ้าเราครรชราในศักดิ์ภาพของพวกเรากันเอง เมี้ยจะยังมีจำนวนน้อย ถ้ามีผู้มีกันอย่างจริงจัง เราอาจหันทิศทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทยได้ โดยถือเอานิมิตหมายแห่งกิ่งศัตรูธรรมศาสตร์นี้เองเป็นจุดเริ่มต้น กลับไปหัวธรรมะและศาสตราที่แท้ โดยที่เราจะต้องหันกลับมาสนใจปัญหาทางการเมืองด้วยตลอดเวลา●

หลักการและเหตุผล

ภายใต้โครงสร้างของสังคมไทย และระบบการบริหารงานปัจจุบัน ผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าประสบผลสำเร็จในหน้าที่การงาน คุณสมേនจะอาศัยแต่การเป็นผู้บริหารที่ดี สังคมได้หันเนื้อความสนใจของนักวิชาการไปมุ่ง เอกอัทธิทางด้านการบริหารงานเป็นจำนวนไม่น้อย การยกย่องเกียรติภูมิของผู้ใส่ใจทางวิชาการ และแรงจูงใจของสังคมที่มีให้ต่อผู้ที่อุทิศตนเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการยังมีอยู่อย่างมาก และเพื่อเผยแพร่เกียรติภูมิของผู้ประดานักการมหาวิทยาลัย วิชาชีวกรรมศาสตร์และการเมือง ที่ได้เลี้ยงเนื้อความสำคัญทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มาโดยตลอด โครงการ PRIDI BANOMYONG PRIZE จึงสมควรได้รับการพิจารณาจัดให้มีขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงเกียรติภูมิของผู้ประดานักการมหาวิทยาลัยวิชาชีวกรรมศาสตร์และการเมือง
2. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนผลงานค้นคว้าวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ที่มีความเป็นเลิศในทางวิชาการ
3. เพื่อสุดคุ้มและประกาศเกียรติภูมิของปรากฏทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ที่มีผลงานทางวิชาการเป็นเลิศ และทรงคุณธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมไทย
4. เพื่อสร้างความก้าวหน้าและสถานะทางวิชาการของมหาวิทยาลัยวิชาชีวกรรมศาสตร์ให้เป็นผู้นำทางปัญญาในวิชาการสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์อย่างแท้จริง

คุณสมบัติของ “ปรีดี พนมยงค์ ธรรมศาสตราจารย์”

1. เป็นนักวิชาการชาวไทยที่อยู่ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

โครงการ

ปรีดี พนมยงค์ ธรรมศาสตราจารย์

(PRIDI BANOMYONG PRIZE)

★★

2. มีผลงานที่เป็นเลิศเป็นที่ยอมรับในศักยภาพและความสร้างสรรค์ในเชิงวิชาการ
3. ทรงคุณธรรม และดำรงตนเป็นแบบอย่างสำหรับสังคมไทย

การประกาศเกียรติภูมิ

1. จัดโดยมูลนิธิ ผู้ประดาน์การปรีดี พนมยงค์ ไมเกินปีละ 1 ครั้ง
2. “ปรีดี พนมยงค์ ธรรมศาสตราจารย์” จะได้รับเงินทุนส่งเสริมการค้นคว้าและวิจัยทางสังคมศาสตร์จากมูลนิธิฯ จำนวนประมาณ 200,000 บาท ซึ่งนำมาจากการผลของเงินกองทุนของมูลนิธิที่กันไว้ในกรณีนี้จำนวนเงิน 2,000,000 บาท

การกิจ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะขอให้ผู้ได้รับรางวัลแสดงปาฐกถา “ปรีดี พนมยงค์ ธรรมศาสตราจารย์” ให้แก่ประชาชนธรรมศาสตร์ ตามวาระที่มูลนิธิฯ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะได้เตรียมการขึ้นและ/หรือ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะได้จัดห้องทำงานและค้นคว้าทางวิชาการในบริเวณอนุสรณ์สถานปรีดี พนมยงค์ ในมหาวิทยาลัยให้เป็นเกียรติเป็นเวลาหนึ่งปีที่ได้รับการประกาศเกียรติภูมิ พร้อมกับจัดผู้ช่วยเหลือในการค้นคว้าให้ตลอดเวลาดังกล่าว

เงินทุนดำเนินการ

จากดอกผลที่มูลนิธิผู้ประดาน์การปรีดี พนมยงค์ ได้รับจากทรัพย์สินที่มีอยู่ และที่มีผู้บริจาคให้ จำนวนเงินกองทุนที่ต้องการประมาณ 2 ล้านบาท